

HORVÁTH LÁSZLÓ

BESZÁMOLÓ A *BYZANZ UND DAS ABENDLAND* V. NEMZETKÖZI
KONFERENCIÁRÓL
(ELTE EÖTVÖS JÓZSEF COLLEGIUM – 2016. NOVEMBER 21–24.)

Az ELTE Eötvös József Collegiumban működő kutatócsoport, amelynek kereteit a *Klasszikus ókor, Bizánc és a humanizmus. Kritikai szövegkiadás magyarázatokkal* című nagy nemzetközi OTKA pályázat (NN 104456) és a kutatóegyetemi, valamint bölcsészettudományi (ELTE BTK) támogatással létrejött EC Byzantium Központ biztosítja, 2016. november 21–24. között közel kilencven előadó részvételével immár ötödik alkalommal rendezte meg a *Byzanz und das Abendland / Byzance et l'Occident* konferenciát. A *Gallica, Italica, Germanica, Graeca-Byzantina* és *Graeca* ülészakok rövid leírását a konferencia részegységeinek szervezői állították össze: Egedi-Kovács Emese, Ludmann Ágnes, Sára Balázs, Juhász Erika és Solti Dóra. Az összegzések után a konferenciára megjelentetett és bemutatott kötetek bibliográfiai adatait (és elektronikus elérési-, honlap-helyeit), néhány további kimutatást (adatok), majd a résztvevők nevét közöljük.

A konferenciát Éric Fournier (Franciaország) és Dimtris Letsios (Görögország) nagykövetek nyitották meg. A konferenciát köszöntötte Haupt Erik Edgár, Magyarország athéni nagykövete, és Borhy László, az ELTE Bölcsészettudományi Kar dékánja is.

Gallica

A négynapos konferencia kezdetét két bizantinológiai témájú plenáris előadás jelentette (Dimitrios Letsios: *The Emperor Heraclius and the Prophet Mohamed – Political Relations and Propaganda during the Early Islamic Conquests*; Georgia Xanthaki-Karamanou: *The Reception of Thucydides in Kritobulos: Pericles and Constantine Palaeologus as Models of Leadership*). A nyitóelőadásokat követően a *Gallica/Graeca* ülészakok első egységében kézirati hagyományról, Bizánc és a Nyugat között vándorló könyvekről, többnyelvű kéziratokról és irodalmi motívumcserékről esett szó. A rangos nemzetközi intézményekből érkező, különféle diszciplínákat képviselő kutatók előadásait követően élénk eszmecsere folyt. Az interdiszciplináris megközelítés különösképp a középkori kéziratok átfogó elemzésében eredményes, mert vizsgálatuk több tudományterületet érint (filológia, kodikológia, paleográfia, ikonográfia, irodalom, történelem, művészettörténet stb.). A frankofón ülészakok második egységében a történeti és nyelvészeti kapcsolódások kerültek előtérbe, végül udvari irodalom témájú előadások zárták a konferencia *Gallica* részét. (Előadások: Benoît Grévin: *La correspondance en latin entre Byzance et l'Occident (XIIIe siècle)*. *Vieilles questions et nouvelles pistes*; Filippo Ronconi: *Livres et textes entre Syrie-Palestine, Egypte et Italie*; Egedi-Kovács Emese: *Le cod. Athon. Iviron 463 fut-il conçu dès ses origines pour être bilingue ?*; Romina Luzi: *Le voyage du poisson et de l'oiseau dans la Méditerranée*; Andrea Ghidoni: *Traits archaïques des littératures médiévales : remarques sur la poétique byzantine dans l'œuvre de Sergei S. Averintsev*; Paul-Victor Desarbres: *Chalcondyle, de Byzance à la France de 1577 : l'adaptation de Blaise de Vigenère*; Csernus Sándor: *Ambitions politiques, propagande et les références à la menace turque à l'époque des croisades tardives : Sigismond et les ducs de Bourgogne*; Slíz Mariann: *The Influence of Dynastic Personal Name Stocks on Name Giving in the 11-14th-Century Hungary*; Kiss Sándor: *Linguistique du texte et genre littéraire : chronique latine et chanson de geste*; Szász

Géza: *Naissance d'une mode : la route de Hongrie dans les Voyages à Constantinople*; Bánki Éva: *A kulturális idegenség témája a nyugat-európai lovagregényekben*; Majorossy Imre: *"Passa aven la misura". Bezugspunkte der wahren Lehre in zwei geistlichen Texten des Hochmittelalters*; Szabics Imre: *Egy magyar királylány Franciaországban és egy francia hercegnő Magyarországon*; Németh Linda: *Az ember-állat metamorfózis jelenségeinek tipológiai vizsgálata az ófrancia nyelvű irodalmi álomjelenetekben.*)

A konferencia első napjának zárásaképpen a Budapesti Francia Intézetben három kötet bemutatójára került sor: *The Reception of Antiquity in Byzantium, with Emphasis on the Palaeologan Era* (ed. by G. Xanthaki-Karamanou, Research Institute of Byzantine Culture – Series of Editions, Papazissis Publishers, Athens 2014, 394 pp. [= *Proceedings of an International Conference, Sparta, 3–5 November 2012*]), a *Byzance et l'Occident III. : Écrits et manuscrits* (sous la direction d'Emese Egedi-Kovács, Collège Eötvös József ELTE, 2016) és a *Nagylábú Berta és Parise hercegnő története – XIII. századi francia kalandénekek* (fordította és a bevezetőt írta Szabics Imre, ELTE Eötvös József Collegium, 2016). A kiadványokat Georgia Xanthaki-Karamanou, Paul-Victor Desarbres, Palágyi Tivadar és Egedi-Kovács Emese mutatták be.

Italica

A hagyományosan *Fonti ed interpretazioni* című ülésznak a konferenciasorozat történetében először a Budapesti Olasz Kultúrintézet Fellini-terme adott otthont. Az olasz délutánt Gian Luca Borghese, az Intézet megbízott igazgatójának, és Ludmann Ágnes, az Eötvös Collegium Olasz műhely vezetőjének üdvözlő szavai nyitották meg. A köszöntők után Gian Luca Borghese *Latinoi kai Italoi: l'evoluzione della percezione degli Occidentali a Bisanzio e le sue conseguenze linguistiche dall' VIII al XIII secolo* című előadása hangzott el elsőként. Az előadó azt elemezte, hogy a bizánci forrásokban a megnevezésekre használt melléknevek alapján miként változott a nyugati, főként itáliai népek megítélése, az egyes sztereotípiák. Renzo Tosi, a Bolognai Egyetem professzora *Osservazioni sull'esegesi dei classici greci, dall'antichità a Bisanzio al Rinascimento italiano* című előadásában különböző, a mai olasz nyelv szerves részét képező közmondások görög eredetét és későbbi fejlődését vizsgálta a klasszikus szövegekben. Az ülészak zárásaként a Bolognai Egyetem Kulturális Örökség Tanszékéről Chiara Faraggiana professzor *Scienza e musica greca nella biblioteca di un dotto bolognese del Cinquecento, Ercole Bottrigari (1531-1612)* címmel tartott előadást. A Cinquecentóban élt humanista zenetudós, matematikus Ercole Bottrigari eddig méltatlanul homályban maradt kódexmásoló, zenetörténeti tevékenységét ismertette.

Germanica

A Bizánc-konferencia harmadik napjának két párhuzamos előadássorozatát (*Graeca*, ill. *Germanica*) – immár hagyományosan – az Osztrák Kulturális Fórum igazgató asszonya, Susanne Bachfischer nyitotta meg. Hermann Harrauer, a bécsi Papyrussammlung nyugalmazott igazgatója plenáris előadását a *Quelle und Deutung IV* című germanisztikai paleográfiai-kodikológiai-filológiai ülészak négy ülésre elosztott, összesen nyolc 25 perces referátuma követte. Sós Gabriella, az ELTE germanisztika mesterszakos hallgatója *Apokryphe Gebete und Gebethandschriften von Ungarndeutschen aus dem 19. Jahrhundert* c. előadásában a magyarországi németesség családokban továbbörökített, saját gyűjtésű házi (népi, laikus) imáinak szövegeivel ismertette meg a hallgatóságot. Silvia Hufnagel, az ÖAW kéziratosztályának izlandista kutatója tavalyi előadásának vezérfonalát követve számolt be újabb kutatási eredményeiről: vizsgálódásai fő témája az izlandi (sok esetben már nyomtatott

művek másolása révén keletkezett) kéziratos könyvek és kódexek igen változatos összképet mutató címlapjai – ezúttal a zoltár- és saga-szöveghagyomány tükrében (*Zwischenbericht „Alt und neu“: Psalmen- und Sagahandschriften*). Tavalyi „kettős” előadásuk koncepciója szellemében a Maria Stieglecker és Katrin Janz-Wenig alkotta kutatópáros közös főcímmel tartott előadásaikban (*„Zu deufchs ze machen zu merer andacht der fwestern...“ Der Klosterneuburger Kodex 845*) a klosterneuburgi apátsági könyvtár egyik XV. századi kódexét vizsgálták egyfelől kodikológiai-filigranológiai (*Eine kodikologische Annäherung*), majd pedig paleográfiai-filológiai (*Eine inhaltliche Annäherung*) szempontok alapján. Radek Tünde irodalomtörténész egy szöveghagyományozását tekintve – hazai és nemzetközi vonatkozásban is – jelentős művet kutató projektjének újabb eredményeiről számolt be Johannes de Utino „Világkróniká”-ja (*Compilatio nova super tota Biblia*) másolatainak, valamint egyes, a szerző követői által helyenként részben kommentált szövegváltozatok kapcsán (*Die deutschsprachigen Handschriften der Weltchronik von Johannes de Utino und seiner Fortsetzer im Spiegel der zusätzlichen Einträge*). Christine Glaßner, az ÖAW középkori könyv- és kéziratosztályának vezetője Stephanus Lang, *Kirchmeister zu St. Stephan und Kompilator eines lateinisch-deutschen Memento mori* című előadásában a „rejtélyes”, egyetlen művel kapcsolatban jegyzett, de egyéb forrásokból csak egyszerű XIV–XV. századi polgárként ismert *Memento mori*-szerző személyének azonosítására tett kísérletet. Muka Viktória (*Zur Überlieferungsgeschichte von Jacob Bohrs „Der geistliche Glückshafen“ in den Handschriften auf dem Heideboden*) az 1800-as években keletkezett ún. „Mosonszentjánosi kódex” további két kézirátára bukkant a Pannonhalmi Főapátság könyvtárában, melyeket a facsimile-kiadásban, illetve átiratban is megjelent kódex szövegével, valamint a szövegeknek bizonyíthatóan forrásául szolgáló XVIII. századi nyomtatvánnyal hasonlított össze mind külső jegyek, mind pedig tartalmi-nyelvi szempontok alapján. Az ülészakot Irina von Morzé referátuma (*Ein Meißner Rechtsbuch aus Mähren*) zárta, melyben az Osztrák Nemzeti Könyvtár 14869. számú illusztrált kódexét művészettörténeti szempontból igyekezett elhelyezni a közép-európai kódexillusztrátor-iskolák igencsak sokszínű palettáján.

Az ülészakot a konferencia estjén az Osztrák Kulturális Fórum Andrassy úti rezidenciáján megrendezett, Susanne Bachfischer Igazgató asszony által megnyitott könyvbemutató zárta. A tavalyi *Germanica* szekció előadásaiból összeállított, összesen nyolc előadás kéziratos anyagát felölelő, német nyelvű *Quelle und Deutung III* konferenciakötetet minden cikkre érdemben kitérő, részletes kötetbemutató előadásában Vizkelety András professzor, a magyar, német és latin nyelvű kéziratok kutatásának egyik legnagyobb hazai szaktekintélye méltatta (*Quelle und Deutung III. Beiträge der Tagung Quelle und Deutung III am 25. November 2015*; szerk. Sára Balázs).

A 2015-ös *Quelle*-ülészak záró referátumában az EC Germanisztika műhelye *Opusculum tripartitum*-kutatócsoportjának négy tagja által vázolt germanisztikai kutatási projekt – a műhelyben mintegy három éve folyó, Johannes Gerson *Opusculum tripartitum* című művének XV. századi német nyelvű fordítását tartalmazó összesen kilenc, osztrák kézirattárakban őrzött kézirat kritikai szövegkiadását célzó vállalkozás – első kézzelfogható eredménye az az összesen négy szöveget (a franciából fordított latin „eredeti” mellett a Stiftsbibliothek Melk Cod. 235, Stiftsbibliothek Melk Cod. 570 és az Innsbruck Servitenkloster Cod. I b 3 jelzetű kéziratok átírt szövegeit) tartalmazó szinoptikus szövegkiadás, amelyet mintegy negyven oldalas kísérőtanulmány zár (szerzők és a kötet összeállításában közreműködők: az EC Germanisztika műhelyének vezetője, Sára Balázs, illetve a műhely négy tagja: Muka Viktória, Somogyi Dániel, Vitályos Réka és Wilhelm Anna). A kötetet Christine Glaßner és Sára Balázs mutatták be (*Drei deutschsprachige Handschriften des Opusculum tripartitum des*

Johannes Gerson. *Synoptische Ausgabe der Fassungen in den Codices StB Melk, Cod. 235, StB Melk, Cod. 570 und Innsbruck, ULB Tirol, Cod. Serv. I b 3*; szerk. Sára Balázs).

A 2016. évi Germanica-ülésszak nyolc előadásának tanulmány változatát önálló kötetben 2017 novemberére tervezzük megjelentetni.

Graeca-Byzantina

A „görög” tematikus szekciókban az Eötvös Collegiumban működő Byzantium Központhoz kötődő kutatások, s az azokhoz fűződő nemzetközi együttműködések jelentek meg. Kedden a *Gallica* szekciókkal párhuzamosan Peter Schreiner, a Kölni Egyetem professor emeritusának plenáris előadásával (*Byzanz und die Arpaden. Ungarn als Brücke zwischen Ost und West in europäischen Mittelalter*) folytatódott a bizantinológiai témájú előadások. A Byzantium Központ vezetője, Horváth László az Artúr-legendakör görög recepciójáról beszélt, majd az Osztrák Tudományos Akadémiával együttműködve egy VII. századi bizánci világkrónika, a *Chronicon Paschale* kutatása köré szerveződő projektek bemutatása következett. Nagy örömeinkre szolgált, hogy korábbi előadóink (Christian Gastgeber, ÖAW; Juhász Erika, EC, ÖAW) mellett a töredékes késő antik történetírók kiadását célzó nagy düsseldorfi vállalkozás (Kleine und fragmentarische Historiker der Spätantike) képviselőjében Jan-Markus Kötter is részt vett a konferencián. Floris Bernard (CEU) a bizánci tanköteményeknek az oktatásban betöltött szerepét vizsgálta, Mayer Gyula pedig (MTA-ELTE-PPKE Ókortudományi Kutatócsoport) Antonio Costanzi da Fano epigramma-fordítói tevékenységével foglalkozott előadásában. Vratislav Zervan (ÖAW) a VI. századi Iunillus Africanus művét (*Instituta regularia divinae legis*) választotta előadása tárgyául. Ebédidőben Görögország Magyarországi Nagykövetsége látta vendégül a konferencia résztvevőit.

A délutáni ülészen Aslıhan Akişik (Isztambul) azt vizsgálta, hogy Konstantinápoly bukásakor hogyan kereste útját Nyugaton a bizánci értelmiség. Farkas Zoltán (PPKE, EC Byzantium Központ) a bizánci polihisztor, Michaél Psellos orvosi tárgyú tanköteményének terminusait elemezte, Mészáros Tamás (EC Byzantium Központ) pedig Antónios Kalosynas Laonikos Chalkokondylésről írt életrajzának szövegkritikai kérdéseiről beszélt. Tóth Anna (Budapest) a Keresztelő Szent János ünnepéhez kötődő rítusok nyomait vizsgálta a bizánci forrásokban. A keddi napot Baán István plenáris előadása zárta (*Grégoire Palamas et sa doctrine : un débat philosophique et théologique à Byzance et en Occident*).

A szerdai nap nyitányaként az Osztrák Kulturális Fórum igazgatónöje, Susanne Bachfischer mondott köszöntő beszédet, aki évek óta támogatja rendezvényünket. A megnyitót követően – az együttműködés szép jelképeként – a *Germanica* és *Graeca* szekciók közös plenáris előadással kezdődtek: Hermann Harrauer professzor, az Osztrák Nemzeti Könyvtár Papiruszgyűjteményének nyugalmazott igazgatója a rendőrségi ügyekről tanúskodó dokumentáris papiruszokról tartott érdekes beszámolót. Bojana Pavlović (Szerb Tudományos Akadémia, Belgrád) két XIII. századi bizánci történetíró, Geórgios Akropolitis és Theodoros Skutariotis műveivel kapcsolatos megfigyeléseit osztotta meg a közönséggel, Mihailo Popović (ÖAW, Bécs) pedig a konstantinápolyi patriarchátus, az ohridi érsekség és a középkori Magyar Királyság kapcsolataiba engedett bepillantást. Boris Stojkovski (Újvidék) Bertrandon de la Broquière Bizánccról és a szerbekről szóló XV. századi tudósításait idézte fel, Salvatore Costanza (Athén) pedig a bizánci mágia érdekes világába kalauzolta el a hallgatóságot. A délelőtti ülészen Flora Manakidou (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης), Adorjáni Zsolt (PPKE), Buzási Gábor (ELTE) és Ekler Péter (OSZK) előadásaival zárult.

A szerdai nap folyamán tartotta évi rendes közgyűlését a Magyar Bizantinológiai Társaság, amelynek székhelye az Eötvös Collegium. A Társaság társszervezője volt a konferenciának.

Szerda délután a reáliáké lett a főszerep: a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézetének munkatársai (Takács Miklós, Merva Szabina) mellett Szenthe Gergely (Magyar Nemzeti Múzeum) és Celine Wawruschka (ÖAW, Bécs) helyezte tágabb összefüggésekbe a – sokszor megkérdőjelezhető – bizánci tárgyi emlékeket. Zárásképp két plenáris előadás hangzott el: Kiss Etele művészettörténész (Magyar Nemzeti Múzeum) a rejtélyes visegrádi freskóciklusról beszélt, Borhy László, az ELTE BTK dékánja, a Régészettudományi Intézet igazgatója pedig az erődépítéssel kapcsolatos kifejezéseket vizsgálta Ammianus Marcellinus művében.

Este az Osztrák Kulturális Fórum nagytermében – Susanne Bachfischer Igazgatóasszony szíves vendéglátásának köszönhetően – Mayer Gyula mutatta be a tavalyi konferencia előadásaiból készített kötetet: *Byzanz und das Abendland IV. Studia Byzantino-Occidentalia* (Antiquitas · Byzantium · Renascentia XXI. Bibliotheca Byzantina 4) ELTE Eötvös-József-Collegium, Budapest, 2016. ISBN: 978-615-5371-68-4.

Csütörtökön két „*Graeca*” ülészakon az újjörög nyelvű kutatók volt a főszerep, majd a konferencia zárásaként hagyományosan a diákkonferencia következett. Az újjvidéki PhD-hallgató (Nebojša Kartalija) mellett öt collegista (Pártay Kata, Keresztény Júlia, Kovács István, Kovács Dominika és Horváth Janka Júlia) számolt be legújabb kutatási eredményeiről.

November 21-én (a konferenciával párhuzamosan) Filippo Ronconi tartott szemináriumot *Bizánci könyvkultúra* címmel, szerdán pedig tömbösített szeminárium keretében Hermann Harrauer professzor vezetett be újabb érdeklődő hallgatókat a papirologia rejtelseibe.

Graeca

Az újjörög tanulmányok területén a konferencia keretében két szemináriumi órával kezdődött a hét: *Theodosios Pylarinos*, a korfui Ión Egyetem emeritus professzora, a téma nemzetközi szinten is legelismertebb szakértője a Hétszigeti Költőiskoláról tartott szemináriumot az ELTE BTK újjörög szakos hallgatói számára, míg Flora Manakidou, a trákiiai Démokritosz Egyetem professzorának szemináriuma Theokritos költészetének újjörög recepciótörténetét mutatta be. A konferencia *Újjörög Tanulmányok* napját Dimitrios Letsios bizantinológus, Görögország nagykövete nyitotta meg, majd plenáris előadásában a görög nemzeti identitást formáló legfontosabb tényezőket tekintette át az ókortól napjainkig. A nyitóelőadást követő első ülészak ókori tárgyú előadásokkal kezdődött: Eleni Volonaki, (Peloponnészosi Egyetem, Kalamata) az „éthos” fogalmának változásairól beszélt Sophoklés műveiben, Athanasios Efstathiou (Ión Egyetem, Korfu) előadása Minoidis Mynasnak, a görög felvilágosodás jelentős alakjának kéziratos formában fennmaradt Aischinés-tanulmányait ismertette, míg Solti Dóra (ELTE BTK, EC Byzantium Központ) a nyomtatott Aischinés-kiadások kéziratos margináliáiról tartott előadást, és a korábban Marc-Antoine Muret birtokolta, margináliákkal ellátott Aldinával való összefüggéseket elemezte. A második ülészakon öt bizánci és újjörög témájú előadás hangzott el: Delbó Katalin (ELTE BTK, EC Byzantium Központ) Kallidemos beszédét elemezte a *Drosilla és Chariklés* című bizánci regényben, Dimitrios Vachaviolos (Athéni Egyetem) a XV. század közepének egyházpolitikáját ismertette a peloponnésosi Mistra városában, Konstantinos Nakos (ELTE BTK, EC Byzantium Központ) Bizánc szerepéről beszélt Kazantzakis drámáiban, Lina Basoukou (ELTE BTK, EC Byzantium Központ) Kazantzakis *Jelentés Grecónak* című regényének drámapedagógiai vonatkozásait mutatta be, míg Theodosios Pylarinos (Ión Egyetem, Korfu) különösen érdekes, magyar vonatkozású témával érkezett: a budapesti emigrációban élő Dimitrisz Hadzisz és a svédországi Lundban élő Antonis Mystakidis még publikálatlan levelezéséből mutatott be néhány fontos részletet. A görög előadásokat

Szidiropulosz Archimédesznek, a Magyarországi Görögök Kutatóintézetének igazgató elnökének tisztelegése zárta, amelyben a magyarországi görögöknek az 1956-os forradalomban játszott szerepét és annak athéni visszhangjait elemezte. Végül Konstantinos Nakos mutatta be a *Studia Hellenica* című kötetet, amely a 2015. évi *Byzanz und das Abendland* konferencia görög nyelvű előadásából készült tanulmányokat tartalmazza.

A konferenciára megjelentetett és bemutatott kötetek

ANTIQUITAS – BYZANTIUM – RENASCENTIA, sorozatszerkesztők: Farkas Zoltán – Horváth László – Mészáros Tamás (ISSN: 2064-2369)

(a sorozat kötetei letölthetők: <http://byzantium.eotvos.elte.hu/kiadvanyok/on-line/>)

XX: Balázs Sára (Hrsg.): *Drei deutschsprachige Handschriften des Opusculum tripartitum des Johannes Gerson. Synoptische Ausgabe der Fassungen in den Codices StB Melk, Cod. 235, StB Melk, Cod. 570 und Innsbruck, ULB Tirol, Cod. Serv. I b 3.* EC-Beiträge zur Erforschung deutschsprachiger Handschriften des Mittelalters und der Frühen Neuzeit, Bd. II.I. Eötvös-József-Collegium ELTE, Budapest, 2016. 331 p.

XXI: Erika Juhász (Hrsg.): *Byzanz und das Abendland IV. Studia Byzantino-Occidentalia.* Bibliotheca Byzantina 4. ELTE Eötvös-József-Collegium, Budapest, 2016. 271 p.

XXII: Emese Egedi-Kovács (éd.) : *Byzance et l'Occident III. Écrits et manuscrits.* Collège Eötvös József ELTE, Budapest, 2016. 333 p.

XXIII: Ágnes Ludmann (ed.): *Italia Nostra. Studi filologici italo-ungheresi.* Collegio Eötvös József ELTE, Budapest, 2016. 275 p.

XXIV: Balázs Sára (Hrsg.): *Quelle und Deutung III. Beiträge der Tagung Quelle und Deutung III am 25. November 2015.* EC-Beiträge zur Erforschung deutschsprachiger Handschriften des Mittelalters und der Frühen Neuzeit, Bd. I.III. ELTE Eötvös-József-Collegium, Budapest, 2016. 202 p.

XXV: Dora E. Solti (ed.): *Studia Hellenica.* ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2016. 132 p.

valamint

Nagylábú Berta, „Magyar királyné” & Parise hercegnő története. XIII. századi francia kalandénekek. Fordította, bevezetővel és jegyzetekkel ellátta: Szabics Imre. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2016. (ISBN 978-615-5371-64-6) 181 p.

(lásd: http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/Nagylabu_Berta.pdf)

Adatok

Előadók (összesen 10 országot képviselve): belga: 1 fő; francia: 6 fő; görög: 7 fő; német: 3 fő; olasz: 4 fő; osztrák: 10 fő; szerb: 3 fő; szlovák: 1 fő; török: 1 fő; magyar: 48 fő. Összesen: 84 fő. [Külföldi: 36 fő; magyar: 48 fő]. Ebből: PhD és MA diák, fiatal kutató: 11 fő [3 külföldi; 8 magyar].

Magyarországi külföldi képviseltek: francia, görög és német nagykövet; francia, olasz kultúrintézetek valamint az Osztrák Kulturforum igazgatója.

Támogatók: OTKA NN 104456; Österreichisches Kulturforum Budapest; FWF Wissenschaftsfonds; Institut Français de Budapest; Istituto Italiano di Cultura Budapest; Görög Köztársaság Magyarországi Nagykövetsége; ELTE BTK Hallgatói Önkormányzat; Eötvös Loránd Tudományegyetem, ELTE Eötvös József Collegium; International Courtly Literature Society, Hungarian Branch; Magyar Bizantinológiai Társaság.

Résztvevők

Adorjáni Zsolt – PPKE BTK Klasszika Filológia Tanszék; Aslihan Akişik – Işik University Istanbul, Human and Social Sciences Department; Baán István – Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola; Susanne Bachfischer – Österreichisches Kulturforum igazgató; Bálint Csanád – MTA BTK Régészeti Intézet; Bánki Éva – ELTE BTK Portugál Nyelvi és Irodalmi Tanszék; KRE BTK Világirodalmi Tanszék; Lina Basoukou – ELTE-BTK Görög Tanszék / Eötvös Collegium Byzantium Központ; Heinz-Peter Behr – Botschafter der Bundesrepublik Deutschland in Ungarn; Floris Bernard – Central European University, Medieval Studies; Beszkid Judit – Eötvös Collegium, Irodalom- és kultúratudomány MA; Gian Luca Borghese – Addetto Culturale dell’Istituto Italiano di Cultura di Budapest; Borhy László – ELTE BTK dékán; Buzási Gábor – ELTE BTK Vallástudományi Központ, Assziriológiai és Hebraisztikai Tanszék; Salvatore Costanza – University of Palermo, Department Culture e Società; Csernus Sándor – SZTE BTK Középkori Egyetemes Történeti Tanszék; Csiky Gergely – MTA BTK Régészeti Intézet; Delbó L. Katalin – Eötvös Collegium, Klasszika-filológia PhD-hallgató; Paul-Victor Desarbres – Université Paris-Ouest Nanterre, PhD-hallgató; Athanasios Efstathiou – Ionian University, Corfu, History Department; Egedi-Kovács Emese – EC Byzantium Központ; Ekler Péter – Országos Széchényi Könyvtár, Régi Nyomtatványok Tára; Chiara Faraggiana – Università di Bologna, Dipartimento di Beni Culturali, Civiltà Bizantina; Farkas Zoltán – PPKE BTK Medievalisztika Tanszék; Éric Fournier – Ambassadeur de France en Hongrie; Christian Gastgeber – Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Byzanzforschung; Andrea Ghidoni – Université de Namur, Faculté de Philosophie et Lettre; Christine Glassner – Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Schrift- und Buchwesen des Mittelalters; Benoît Grévin – French National Centre for Scientific Research; Hermann Harrauer – ÖNB Wiener Papyrussammlung; Haupt Erik Edgár – Ambassadeur de Hongrie en Grèce et à Chypre; Horváth Janka Júlia – Eötvös Collegium, Klasszika-filológia BA; Horváth Krisztina – ELTE BTK, oktatási és tanulmányi ügyek dékánhelyettese; Horváth László – ELTE-BTK Görög Tanszék / Eötvös Collegium igazgató / Byzantium Központ témavezető; Silvia Hufnagel – Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Schrift- und Buchwesen des MA; Katrin Janz-Wenig – Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Schrift- und Buchwesen des MA; Juhász Erika – Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Byzanzforschung; EC Byzantium Központ; Nebojša Kartalija – Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, PhD-hallgató;

Keresztény Júlia – Eötvös Collegium, Reneszánsz MA; Kiss Etele – Magyar Nemzeti Múzeum, Régészeti Tár; Kiss Sándor – DE BTK Francia Tanszék; ELTE BTK Olasz Nyelvi és Irodalmi Tanszék; Kovács Dominika – Eötvös Collegium, magyar–latin osztatlan tanári; Kovács István – Eötvös Collegium; SZTE Történelemtudományi Doktori Iskola, Antikvitás Doktori Program, PhD-hallgató; Jan-Markus Kötter – Heinrich Heine Universität Düsseldorf, Lehrstuhl für Alte Geschichte; Dimitrios Letsios – Ambassadeur de Grèce en Hongrie; Ludmann Ágnes – EC Olasz Műhely; Romina Luzi – École des hautes études en sciences sociales Paris; Majorossy Imre – PPKE BTK Francia Tanszék; Flora Manakidou – Democritus University of Thrace, Department of Greek Literature; Mayer Gyula – MTA ELTE PPKE Ókortudományi Kutatócsoport; Merva Szabina – MTA BTK Régészeti Intézet; Mészáros Tamás – EC Bollók János Klasszika-Filológia Műhely; Byzantium Központ; Irina von Morzé – Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Schrift- und Buchwesen des Mittelalters; Muka Viktória – Eötvös Collegium, germanisztika BA; Konstantinos Nakos – ELTE BTK Görög Tanszék; Németh Linda – PTE BTK Francia Tanszék; Palágyi Tivadar – ELTE BTK Francia Nyelvi és Irodalmi Tanszék; Pártay Kata – Eötvös Collegium, klasszika-filológia MA; Bojana Pavlović – Srpska akademija nauka i umetnosti Beograd; Popović, Mihailo – Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Byzanzforschung; Theodosios Pylarinos – Ionian University, Corfu, History Department; Radek Tünde – ELTE BTK Német Nyelvű Irodalmak Tanszéke; Filippo Ronconi – École des hautes études en sciences sociales Paris; Sára Balázs – EC Germanisztika Műhely; Peter Schreiner – Universität zu Köln; Michele Sità – PPKE BTK Olasz Tanszék; Slíz Mariann – ELTE BTK Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszék; Solti E. Dóra – ELTE BTK Görög Tanszék; Sós Gabriella – Eötvös Collegium, germanisztika, fordító és tolmács MA; Maria Stieglecker – Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Schrift- und Buchwesen des Mittelalters; Boris Stojkovski – Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za istoriju; Szabics Imre – ELTE BTK Francia Nyelvi és Irodalmi Tanszék; Szász Géza – SZTE BTK Francia Tanszék; Szenthe Gergely – Magyar Nemzeti Múzeum, Régészeti Tár; Szidiropulosz Archimédész – Magyarországi Görögök Kutatóintézete, igazgató elnök; Takács Miklós – MTA BTK Régészeti Intézet; Renzo Tosi – Università di Bologna, Dipartimento di Filologia Classica e Italianistica, Lingua e letteratura greca; Tóth Anna – Pécsi Tudományegyetem; Houari Touati – École des hautes études en sciences sociales Paris, Centre d’histoire sociale de l’Islam méditerranéen; Dimitrios Vachaviolos – Athéni Egyetem; Vizkelety András – Országos Széchényi Könyvtár, MTA-OSZK Res Libraria Hungariae Kutatócsoport; Eleni Volonaki – University of Peloponnese, Kalamata, Classical Philologie; Celine Wawruschka – Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Historische Identitätsforschung; Georgia Xanthaki-Karamanou – National and Kapodistrian University of Athens, Ancient Greek Philology; Vratislav Zervan – Univerzita Komenského v Bratislave; Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Byzanzforschung.